

III AUz 47/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący SSA Jolanta Hawryszko (spr.)

Sędziowie SSA Romana Mrotek

SSA Anna Polak

po rozpoznaniu 30 maja 2016 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy R. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.

o odsetki

na skutek zażalenia R. R. na postanowienie Sądu Okręgowego Wydział Pracy i Ubezpieczeń w G. z 16.06.2016 r., VI U 514/15

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie i przywrócić ubezpieczonemu termin do złożenia zażalenia.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. w sprawie R. R. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. o odsetki, po rozpoznaniu wniosku ubezpieczonego o przywrócenie terminu do złożenia zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z 10.11.2015 r. odrzucające odwołanie, postanowieniem z 16.03.2016r. oddalił wniosek o przywrócenie terminu do złożenia zażalenia i odrzucił zażalenie.

W uzasadnieniu wskazał, że na rozprawie postanowieniem z 10.11.2015 odrzucił odwołanie ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 19.03.2015 r. w zakresie przyznania odsetek za okres 1.07.2012/31.01.2014. Wniosek o doręczenie odpisu postanowienia wraz z uzasadnieniem został złożony przez pełnomocnika ubezpieczonego 13.11.2015. Przesyłka z odpisem orzeczenia została wysłana z sądu pełnomocnikowi ubezpieczonego w dacie 25.11.2015. Dwukrotnie awizowana, w dacie 27.11.2015 i 7.12.2015, następnie została zwrócona jako niepodjęta w terminie 29.12.2015. Pełnomocnik ubezpieczonego 3.02.2016 zapoznawał się z aktami sprawy i 9.02.2016 złożył wniosek o przywrócenie terminu do złożenia zażalenia oraz zażalenie na postanowienie z 10.11.2015.

Sąd okręgowy w myśl art. 168 §1 k.p.c. uznał, że wniosek był niezasadny, bowiem przesyłka została prawidłowo doręczona zgodnie z art. 139 §1 k.p.c., który reguluje doręczenie zastępcze. Wskazał, że adresat przesyłki może obalić to domniemanie za pomocą instytucji przywrócenia terminu jeśli wykaze, że przesyłka nie dotarła i został dotknięty negatywnymi skutkami doręczenia per awizo. Sąd nie uwzględnił zarzutu pełnomocnika ubezpieczonego, że nie otrzymał awiza oraz ponownego awiza na skutek nierzetelnego wykonywania obowiązków przez doręczyciela InPost. Faktów tych pełnomocnik nie wykazał. Dowodem na nieprawidłowe doręczenie nie były kserokopie kopert przesyłek odbieranych przez pełnomocnika w innych sprawach sądowych, ponieważ okoliczność wpisywania dat ponownej

awizacji na kopertach w innych sprawach, przed dokonaniem ponownego awiza nie świadczyła o tym, że awiza w niniejszej sprawie nie pozostawiono. To wnioskowanie, w ocenie sądu było zbyt daleko idące.

Wobec braku przesłanek do przywrócenia terminu, sąd odrzucił zażalenie jako spóźnione, stosownie do treści art. 394 § 2 w zw. z art. 370 k.p.c.

Zażalenie na to postanowienie złożył ubezpieczony wnosząc o jego zmianę w pkt. 1 i przywrócenie terminu do złożenia zażalenia, uchylenie w pkt. 2 i rozpoznanie zażalenia z 8.02.2016 r. oraz zasądzenie od organu na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania zażaleniowego. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie: art. 233 § 2 k.p.c. przez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że pełnomocnik nie uprawdopodobnił okoliczność braku awiza i powtórnego awiza korespondencji sądowej zawierającej postanowienie z 10.11.2015r. wraz uzasadnieniem; art. 169 § 2 k.p.c. przez uznanie, iż strona domagająca się przywrócenia terminu powinna udowodnić okoliczność uzasadniające wniosek, w sytuacji, kiedy strona musi uprawdopodobnić okoliczność uzasadniające wniosek; art. 137 k.p.c. w zw. z art. 135 k.p.c. przez uznanie, iż korespondencja sądowa zawierająca postanowienie z 10.11.2015 r. wraz uzasadnieniem została prawidłowo doręczona. W uzasadnieniu argumentował, że zgodnie z art. 169 k.p.c. i orzeczeniem Sądu Najwyższego z 7.11.2013 r., V CZ 49/13, strona która występuje o przywrócenie terminu zobowiązana „jest uprawdopodobnić twierdzenia uzasadniające żądanie, co oznacza przytoczenie twierdzeń i wskazanie okoliczności, z których wynika przekonanie o ich prawdziwości”. We wniosku pełnomocnik pozwanego wskazał, iż przesyłki sądowe doręczane były w sposób nieprawidłowy (brak awiza), oraz że nie następowało powtarzane awizowanie, na co przedstawił dowody w postaci kopert z datą odbioru wcześniejszą niż podana na nich data powtórnego awizowania, którego de facto nie było. Przedstawione dokumenty jednoznacznie świadczyły o powszechności takiej praktyki ze strony doręczyciela. Ponadto nie był to jedynie problem niniejszej sprawy, ponieważ problemy z awizowaniem przesyłek przez doręczyciela InPost były powszechnie znane. W tych okolicznościach należało uznać, iż strona uprawdopodobniła okoliczność nieawizowania przesyłek oraz wykazała okoliczność uchybienia art. 139 k.p.c. Skarżący powołał się na orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 29.01.2013 r. sygn. akt III AUz 144/12 „brak winy w art. 168 k.p.c. określa się według kryterium obiektywnego miernika staranności, jakiej można wymagać od strony dbającej należycie o swoje interesy, biorąc pod uwagę także lekkie niedbalstwo”. W podobnej sprawie Sąd Najwyższy w orzeczeniu z 25.08.1999 r., sygn. akt III CKN 542/99 wyraził pogląd „wymaganie, by strona [...] dodatkowo sprawdzała w sądzie lub u adwokata prawidłowość swojego obliczenia terminu do wniesienia apelacji, jest nakładaniem na nią obowiązku nie przewidzianego przez prawo”. Skarżący argumentował, że w drodze analogii można by uznać, że wymaganie od pełnomocnika, aby sam dowiadywał się o istnieniu lub nieistnieniu przesyłek do niego kierowanych byłoby wykroczeniem poza jego obowiązki. Ponadto, nawet wówczas nie można by było mieć pewności, że pełnomocnikowi wydano wszystkie adresowane do niego przesyłki. Zauważył, że nie było możliwym przedstawienie dowodu na brak awizowania tej konkretnej przesyłki, jednak z dużym prawdopodobieństwem można uznać, że również ta korespondencja nie została doręczona prawidłowo. Z uwagi na powyższe należało uznać, że okoliczność ta została przez pełnomocnika dostatecznie uprawdopodobniona i nie było możliwości wykazania braku zawiadomienia w inny sposób niż poprzez wskazanie innych przesyłek z tego samego okresu zawierających nieprawidłowości związane z doręczeniem. Ponadto wielość takich sytuacji pozwalała na uzasadnione domniemanie, iż awiza nie były regularnie dostarczane, a już na pewno nie miało miejsca drugie awizowanie przesyłek sądowych, co wskazuje na nieskuteczność takiego sposobu doręczeń. Skarżący przytoczył orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazującego, że zastosowanie fikcji prawnej z art. 139 k.p.c. jest tylko możliwe jeżeli zostały spełnione wszystkie przesłanki, a brak wypełnienie któregośkolwiek elementu powoduje brak możliwości przyjęcia fikcji prawnej skutecznego doręczenia (por. SN w postanowieniu z 17.02.2004, III CK 226/2002, LexPolonica nr 1605773, Monitor Prawniczy 2007/10 str. 563, postanowienia Sądu Najwyższego z 2.08.2007, V CSK 155/07, niepubl. i z 14.04.2011 r., II UZ 10/11, niepubl.).

Sąd apelacyjny rozważył sprawę i uznał, że zażalenie było zasadne.

Wymaga podkreślenia, że w każdym przypadku sąd musi mieć na uwadze nie tylko formalizm procesowy regulowany procedurą cywilną, ale też całokształt okoliczności dotyczących rozpoznawanego przypadku. Trafnie argumentował skarżący, że zgodnie z art. 169 § 2 k.p.c. w piśmie zawierającym wniosek o przywrócenie terminu należy

uprawdopodobnić, nie udowodnić okoliczności uzasadniające wniosek. W postanowieniu z 2014-02-20, I CZ 121/13 LEX nr 1448420 Sąd Najwyższy zawarł spostrzeżenie: Uprawdopodobnienie, iż strona uchybiła terminowi do dokonania czynności procesowej bez swej winy i że we właściwym czasie zgłosiła wniosek o przywrócenie terminu nie wymaga przestrzegania sformalizowanych zasad postępowania dowodowego. Należało zatem rozważyć argumenty skarżącego dotyczący jakości usług świadczonych przez operatora pocztowego. W tym względzie skarżący wskazywał, że w przypadku jego kancelarii przesyłki sądowe doręczane były w sposób nieprawidłowy - brak awiza oraz brak powtórnego awizowanie, i na tę okoliczność przedstawił koperty z wcześniejszą datą odbioru, niż podana na nich data powtórnego awizowania, co pozwalało na wniosek, że de facto nie było powtórnego awizowania. Wskazał też, że problemy z awizowaniem przysyłek przez doręczyciela InPost były i są powszechnie znane oraz szeroko komentowane w prasie, i na tę okoliczność przedstawił wydruki ze stron internetowych przedstawiające problemy z awizowaniem przysyłek. Sąd apelacyjny mając na względzie wskazane okoliczności przeanalizował przesyłkę sądową będącą przedmiotem oceny i uznał, że istotnie sposób jej opisanie dopuszcza uzasadnione wątpliwości co do prawidłowości doręczenia przesyłki. Mianowicie, z dużym prawdopodobieństwem, graniczącym z pewnością można stwierdzić, że przesyłka w zakresie doręczeń została opieczetowana i opisana przez tę samą osobę i w tym samym czasie, na co wskazują podpis, charakter pisma i użycie tego samego długopisu. Co więcej ta sama osoba parafowała wykreślenie wcześniejszego zapisu dotyczącego doręczeń. Zatem wysoce prawdopodobna jest sytuacja, że w rozpoznawanym przypadku adnotacje co do doręczeń nie przełożyły się na rzeczywiste czynności doręczycieli, co dodatkowo potwierdzają ww. fakty.

W tym kontekście istotny jest art. 139 § 1 k.p.c., który stanowi: W razie niemożności doręczenia w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających, pismo przesłane za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe należy złożyć w placówce pocztowej tego operatora, a doręczane w inny sposób - w urzędzie właściwej gminy, umieszczając zawiadomienie o tym w drzwiach mieszkania adresata lub w oddawczej skrzynce pocztowej ze wskazaniem gdzie i kiedy pismo pozostawiono, oraz z pouczeniem, że należy je odebrać w terminie siedmiu dni od dnia umieszczenia zawiadomienia. W przypadku bezskutecznego upływu tego terminu, czynność zawiadomienia należy powtórzyć. Doręczenie zastępcze przewidziane w art. 138 k.p.c. oparte jest zatem na domniemaniu, że pismo sądowe dotarło do rąk adresata. Domniemanie może jednak być obalone, m.in. wykazaniem, że operator pocztowy, wskutek zaniechań organizacyjnych nie przekazał pisma adresatowi, bądź też uczynił to z opóźnieniem uniemożliwiającym zachowanie terminu do dokonania tej czynności. Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 2015-04-02, I ACa 849/14, LEX nr 1711476): Doręczenia przewidziane w art. 138 i 139 § 1 k.p.c. oparte są na domniemaniu, że pismo sądowe dotarło do rąk adresata i że w ten sposób doręczenie zostało dokonane prawidłowo. Domniemanie to jednak może być przez stronę obalone. Adresat może bowiem dowodzić, że pisma nie otrzymał i o nim nie wiedział, gdyż osoba, której pismo doręczono zastępczo, bądź urząd, w którym je złożono, nie oddały mu pisma

W ocenie sądu apelacyjnego, wobec opisanych wyżej okolicznościach należało uznać, że doszło do naruszenie art. 139 § 1 k.p.c. i tym samym doręczenie zastępcze, jako zaniechane przez operatora pocztowego w ogóle w sprawie nie powinno być uznane. Niemniej skoro sąd okręgowy stwierdził jego skuteczność, to w kontekście zaistniałych okoliczności należało przyjąć, że skarżący uprawdopodobnił okoliczność nieawizowania przysyłek, a tym samym obalił domniemanie skuteczności doręczenia zastępczego. W przedmiotowej sprawie pełnomocnik ubezpieczonego dochował należytej staranności wymaganej przy prowadzeniu sprawy: brał w sprawie czynny udział, złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie postanowienia wraz z uzasadnieniem świadczą. Słusznie przy tym argumentował, że nie można było od niego wymagać aby na wszelki wypadek dowiadywał się w siedzibie doręczyciela, na wypadek gdyby pracownik doręczyciela nie pozostawił awiza, czy pozostały jakieś niedoręczone przesyłki. Wykraczałoby to znacznie poza granice należytej staranności do której zobowiązany jest pełnomocnik. W tym stanie rzeczy należało uznać, że zostały spełnione wszystkie przesłanki konieczne do przywrócenia terminu, gdyż uchybienie terminowi nie nastąpiło z winy strony, lecz wskutek naruszenie art. 139 § 1 k.p.c.

Mając na uwadze przedstawioną ocenę sąd apelacyjny na podstawie art.397 §2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie w całości i przywrócił ubezpieczonemu termin do złożenia zażalenia, co otwiera ubezpieczonemu możliwość prowadzenia postpowania.